

Ulike modeller for videreføring av Bærekraftig Reisemål Hallingdal (BRM)

Bakgrunn:

Alle destinasjoner i Hallingdal er merka som bærekraftig reisemål. Det betyr systematisk jobbing for å redusere de negative konsekvensene av turisme og samtidig styrke de positive effektene – både for miljøet, lokalbefolkningen og økonomien. Merkeordningen er utviklet av Innovasjon Norge, og stiller strenge krav til reisemål, kommuner og lokalsamfunn. Mange mener kravene er for omfattende, mange er skeptiske til hele ordningen og noen er kritiske til ordningen, men tør ikke gå ut fordi markedet krever at man har en sertifiseringsordning.

Flå og Geilo er merka, mens de fire andre kommunene er ferdig med merkeringsprosessen i desember. Flå har vært en del av Norefjellsarbeidet, men dette samarbeidet er oppløst

Kommuner og destinasjonsselskap må ha en plan på organisering og finansiering av en videreføring og denne saken handler om dette:

Skal Bærekraftig reisemål videreføres i fra 1. januar 2026?

I hvilken form skal det ev. videreføres?

Skal hver destinasjon/kommune kjøre sitt eget opplegg eller skal vi ha inn en regional resurs som kan avlaste og bistår kommuner/destinasjoner?

Regionrådet og Hallingdal næringshage har utviklet en modell for regionalt samarbeid omkring Bærekraftig reisemål. Om destinasjoner/kommuner vil samarbeide eller stå alene må bli opp til den enkelte destinasjonsledelse.

Her er 4 alternative løsninger:

Alternativ 1

Samarbeidsmodell for 2026–2028

1. Målsetting

Hallingdal skal være en sertifisert og samordnet region når det gjelder bærekraftige lokalsamfunn inkl. bærekraftig reiseliv. Merket for bærekraftig reisemål er et verktøy for samfunnsutvikling som vil komplementere Regionplan og samfunnutviklingstiltak ellers.

Hensikten med et regionalt samarbeid er å beholde slagkraften, kutte dobbeltarbeid og sørge for at destinasjonene/kommunene får gevinster og konkrete innsparinger – ikke flere oppgaver!

2. Organisering:

Regional stilling: 50-60 % koordinator og faglig motor. Jobber med tiltak som er felles for alle destinasjoner. Gjør ting en gang i stedet for 6 ganger.

Kommuner/destinasjoner: kontaktpersoner og eiere av lokale handlingsplaner

Faggrupper kobles på ved behov: klima, energi, areal, besøksforvaltning, næring

Finansiering (per år):

Kommunene (samlet)	kr 300 000
Sparebankstiftelsen	kr 300 000
HNH (Utvikling/prosjektmidler)	kr 300 000
Total programverdi	≈ kr 900 000 + eksterne omsøkte prosjektmidler

2. Konkrete leveranser fra regional ressurs

Generellt (gjøres stort sett i dag)

- Koordinere handlingsplaner fra alle destinasjoner og sikre felles retning på tvers av handlingsplaner.
- Gjennomføre felles anskaffelser på f.eks klima/avfall, besøksforvaltning, leverandørkrav
- Følge opp sertifiseringsprosessen i kommunene
- Rapportere og oppdatere indikatorer og dataportal
- Delta i regionale og nasjonale nettverk for bærekraftig reiseliv
- Unngå dobbeltarbeid ved å sende en søknad/undersøkelse/anskaffelse osv i stedet for seks av hver
- Sertifiseringsoppfølging
- Samarbeid med kommuner, IN, destinasjonsselskaper og stiftelser om søknader og finansiering
- Kalle inn og bidra til at destinasjonsforum blir nyttig og effektivt
- Sikre kontinuitet ved ev utskifting i destinasjonsselskapene
- Årlig BRM-rapport for Hallingdal – indikatorer, nøkkeltall og kommunesider

Planlegge og forberede gjeste- og innbyggerundersøkelser (gjøres i dag)

- Gjesteundersøkelse
- Innbyggerundersøkelse
- Ringvirkningsanalyse
- Klima/avfalls-indikatorer

Bidra i prosjektutvikling i samarbeid med Næringshagen

- **2–3 regionale satsinger årlig** – for 2026 foreslås:
- **Lokalmat som ressurs** – løfte produsenter, serveringssteder og historier som del av merkevaren Hallingdal
- **Reiselivskonferansen «Fjellet kaller» 2026** – samle næringen, vise fram gode case og øke kompetanse
- **Sesongutjevning Hallingdal** – felles pilotprosjekt på transport, helårsopplevelser og felles prosjekter som satsing på KI som vertskap.

Oppsummering Alternativ 1

Dette er et alternativ som Hallingdal kjenner godt og der finansieringen og aktører er forutsigbar. Det vil styrke Hallingdal på den måte at lokomotivene i reiselivet, Geilo og Hemsedal kan dra med seg de andre som ikke er så store.

Alt.1 sikrer tett samarbeid mellom kommuner, destinasjoner og næringshage, og kan benyttes av alle destinasjoner, selv om de har forskjellig progresjon ift bemerk.

Mye av arbeidet må fortsatt gjøres i kommuner/destinasjoner, men mye kan effektiviseres ved å gjøre det regionalt.

Modellen kan helt klart spisses og utvikles og bli enda tydeligere på ansvarsfordeling region/kommune/destinasjon

Alternativ 2:

Destinasjoner og kommuner i Hallingdal videreføre og arbeidet med Bærekraftig Reisemål hver for seg.

Oppsummering Alternativ 2

Dette er et alternativ som Hol benytter i dag, der finansieringen kan være mer krevende enn alt. 1 fordi stiftelsesmidler og utviklingsmidler er mer usikre.

Aktørene er forutsigbare, det vil være mindre krav til koordinering og en er sikker på at kompetansen blir i organisasjonen. Alternativet 2 er sårbar for utskiftinger og vil være en dårligere løsning enn alt. 1 når det gjelder samarbeid mellom kommuner, destinasjoner og næringshage.

Modellen kan helt sikkert utvikles og kanskje man kan utvikle samarbeid omkring deler av leveransen.

Alternativ 3.

Noen kommuner er enige om å samarbeide om Bærekraftig Reisemål i en felles, forpliktende modell, mens de andre kommunene gjør det hver for seg.

Oppsummering alternativ 3

Blanding av 1 og 2.

Alternativ 4:

Styret i HTTL har bl.a tatt til orde for desentralisert samarbeidsmodell som de mener vil gi større eierskap og mer konkret verdi for den enkelte destinasjon.

HTTL sitt forslag er basert på et forpliktende samarbeid mellom dedikerte ressurser hos hver destinasjon, men uten en felles regional ressursprosjektleder. Disse ressursene skal:

- **Koordinere og samordne:** Sikre felles retning på tvers av handlingsplaner og unngå dobbeltarbeid.
- **Gjennomføre felles anskaffelser:** Enkelt bli enige om å kjøpe inn tjenester som gjeste-/innbyggerundersøkelser eller klimaregnskap, der en destinasjon kan ta ledertrøyen på vegne av de andre. Dette vil fortsatt gi de økonomiske innsparingene som er skissert i forslaget.
- **Dele kompetanse og "beste praksis":** Aktivt dele erfaringer for å øke den samlede kompetansen i regionen.
- **Initiere felles prosjekter:** Identifisere og drive frem felles regionale satsinger der det er naturlig, som for eksempel resirkulering og håndtering av avfall.

Oppsummering alternativ 4

Alternativ 4 ser ut til å være ganske lik alternativ 1 bortsett fra at det ikke er definert en stillingsressurs til å utføre fellesoppgavene. Alternativer fordrer en god del koordinering, midlene fra stiftelse og utviklingsmidler er usikre, men man slipper å finansiere opp den regionale ressursen.

Konklusjon

Alle alternativer krever at det gjøres en jobb i destinasjonene og i den enkelte kommune, men alternativ 1 og 4 avlaster destinasjonene mest. Alternativ 2 og 3 er mest sårbar mtp personalressurser og er dyrere totalt sett, men kan likevel være gode fordi man slipper koordinering mellom destinasjonene eller kan velge grad av samhandling. Alternativ 2 og 3 sikrer også at kompetansen blir i organisasjonen. Daglig leder i Regionrådet har mest tro på alternativ 1 fordi denne best ivaretar samarbeid, koordinering og utviklingsmulighet. Alternativ 1 er også det alternativet med best økonomisk forutsetning. HTTL sitt alternativ 4, ivaretar også samarbeid og koordinering, men det er mer krevende uten en regional ressurs og en mer usikker økonomi.